

ENSIAPUVALMIUS KEMIJÄRVEN KAUPUNGISSA

Yleistä

Tapaturman tai sairaustapauksen sattuessa ovat työyhteisöjen jäsenet keskeisessä asemassa työpaikalla annettavan välittömän ja onnistuneen ensiavun kannalta.

TYÖNTEKIJÄ

Jokainen työntekijä voi joutua tilanteeseen, jolloin hänellä on oltava tieto työpaikan ensiapujärjestelyistä ja valmius ryhtyä toimenpiteisiin sekä ensiavun antamiseksi että avun hankkimiseksi paikalle.

TYÖNANTAJA

Työnantajan velvollisuutena on huolehtia, että työntekijöillä on ennakolta annetut selvät ohjeet sekä välineet tapaturman tai sairaustapauksen sattuessa.

ENSIAPU

Ensiavulla tarkoitetaan tapahtumapaikalla tai sen läheisyydessä sopivassa paikassa loukkaantuneelle tai sairauskohtauksen saaneelle välittömästi annettua apua. Välitön ensiapu on yleensä tehokkain muoto ehkäistä vahingoittuneen tai sairastuneen jälkiseurauksia. Työnantajan ja työntekijöiden edun mukaista on, että työpaikalla on välittömästi saatavilla toimintakykyisiä ensiapukoulutuksen saaneita henkilöitä.

EA SUUNNITTELU JA TAVOITE

Tavanmukaisten ensiaputaitojen ja –välineiden lisäksi tulee työpaikkojen ensiavun suunnittelussa ottaa huomioon kunkin työpaikan erityisolosuhteista, kuten työmenetelmistä ja työssä käytettävistä aineista aiheutuvat vaatimukset erityisohjeiden ja välineiden suhteen. Työpaikalla ensiapuvalmiuden suunnittelun tulee liittyä kiinteästi työpaikkasuojelu-, työterveyshuolto-, väestönsuojelu- ja paloturvallisuus järjestelyihin. Tavoitteena on toimiva järjestelmä, joka takaisi sen, että työpaikoilla olisi aina riittävästi peruskoulutettuja työntekijöitä ensiavun antamista varten.

Ensiapuvalmiutta koskevat säädökset ja ohjeet

EA- SÄÄDÖKSET TTL 36 §

Työturvallisuuslain 36 §:ssa säädetään työnantajan velvollisuudet:

"Ensiavun antamiseksi tapaturman tai sairastumisen sattuessa tulee sopivissa ja selvästi ilmoitetuissa kohdissa työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä olla saatavissa sen laajuuteen, sijaintiin, työntekijäin lukumäärään sekä työn laatuun ja työolosuhteisiin nähden riittävästi sidostarvikkeita, lääkkeitä ja muita ensiapuvälineitä, joiden määrä ja kunto sekä säilytyspaikka on tarkastettava vähintään kerran kuukaudessa.

Milloin työntekijäin lukumäärä taikka työn laatu tai muut olosuhteet näin vaativat, tulee työpaikalla olla ainakin yksi ensiavun antamiseen perehtynyt henkilö sekä siihen sopiva huonetila.

Työolosuhteiden niin vaatiessa, on työntekijälle ennakolta annettava selvät ohjeet siitä, että mihin toimenpiteisiin tapaturman sattua on nopean avun hankkimiseksi ryhdyttävä."

STM- OHJEET N:o 13

Sosiaali- ja terveysministeriö on teknillisissä ohjeissaan antanut työturvallisuuslakia tarkentavia ohjeita, joissa todetaan mm, että ensiavun antaa yleensä terveydenhuollon ammattihenkilö tai ensiapuun perehtynyt henkilö, joka ensiapukursseilla tai muulla vastaavalla tavalla on hankkinut itselleen tarvittavan tiedon ja kokemuksen.

TIHL

Työterveyshuoltolaissa ja sen perusteella annetussa Valtioneuvoston päätöksen 1009/78 11 §:ssä määrätään, että työnantajan on tarvittaessa käytettävä terveydenhuollon ammattihenkilöitä asiantuntijoina työturvallisuuslain 36 §:ssä tarkoitettuun ensiapuvalmiuden suunnitteluun ja ylläpitämiseen.

LH

Lääkintöhallitus on ohjekirjeessään 4408/02/81 antanut ohjeet ensiapuvalmiudesta työpaikoilla ja ohjekirjeessään 386/02/80 työterveyshuollon ammattihenkilöille ohjeita työpaikkojen ensiapuvalmiuden suunnitteluun ja ylläpitämiseksi.

Ensiapuvalmiusohjeen laatiminen

EA- VALMIUS OHJE

Kemijärven kaupungissa ei ole tällä hetkellä ensiapuvalmiusohjetta. Tämä nyt laadittu kirje toimii jatkossa Kemijärven kaupungin ensiapuvalmiusohjeena. Lääkintöhallituksen ohjekirje ensiapuvalmiudesta työpaikoilla jakaa työpaikat kolmeen ryhmään sen mukaan, onko tapaturmavaara työpaikoilla vähäinen, ilmeinen tai erityinen. Kustakin työpaikkaryhmistä on mainittu esimerkkejä, joiden mukaan kaupungin työtehtävät ja työpaikat on jaettu. Tapaturmavaarasta riippuen vaihtelee myös ensiapuvalmiustarve työpaikalla. Huomiota tulee kiinnittää erityisesti ensiapuvalmiuden ylläpitoon peruskartoittamalla sekä kertaamiskouluttamisella henkilökuntaa.

Ensiapukoulutus ja tavoite

EA-KOULUTUS TAVOITE

Yleensä tavoitteena on pidettävä, että vähintään 5 % työvoimasta on saanut ensiapukoulutuksen kertauskerran.

Erityisenä tavoitteena on pidettävä, että jokaisessa työ- tai toimipisteessä, työvuorossa, työkuunnassa tai -kohteessa on oltava ainakin yksi ensiapukoulutettu henkilö, jolla on riittävät valmiudet välittömään ensiapuun. Kertakoulutukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Ensiapukoulutuksen sisältö ja seuranta

SISÄLTÖ SEURANTA

EA-I

Työpaikkojen yleiskurssi

Työpaikkojen kertauskurssi

Työpaikkojen ensiapuvalmiuden ryhmittely

TAPATURMAVAARA VÄHÄINEN

Ensiapuvalmius tapaturmavaaran ollessa vähäinen

Tapaturman vaara on yleensä vähäinen esim. toimistoissa, palvelualan työpaikoissa ja opetuslaitoksissa. Ammattialoittain ryhmiteltynä kuuluvat Kemijärven kaupungin henkilöstöryhmistä vähäisen tapaturmavaaran piiriin seuraavat nimikkeet:

APULAISKANSLISTI / HOITOAPULAINEN / KIINTEISTÖREK.HOITAJA
APULAIsvAHTIMESTARI / HÄLYTYSK. PÄIVYSTÄJÄ/ KIRJANPITÄJÄ
ARKISTOSIHTTEERI / HÄLYTYSMESTARI / KIRJASTONHOITAJA
ASUNTOLANHOITAJA / ISÄNNÖITSIJÄ / KIRJASTOVIRKAILIJA
ASUNTOSIHTTEERI / JALKOJENHOITAJA / KONEKIRJOITTAJA
ATK-SUUNNITTELIJA / JÄRJESTELYAPULAINEN / KORJAUSNEUVOJA
AVIOEROSOVITTELIJA / KAMREERI / KOTIPALVELUOHJAAJA
ELINKEINOASIAMIES / KANSLISTI / KOULUAVUSTAJA
ERIKOISSAIRAANHOITAJA / KASSANHOITAJA / KOULUTARKASTAJA
ERITYISOPETTAJA / KAUP.JOHTAJAN.SIHTTEERI / KOULUTOIMENJOHTAJA
ERITYISL.OPETTAJA / KAUPUNGINGEODEETTI / KOULUTUSTARKASTAJA
FYSIOTERAPEUTTI / KAUPUNGININSINÖÖRI / KULTUURISIHTTEERI
HALLIMESTARI / KAUPUNGINJOHTAJA / KULLUTTAJANEUVOJA
HAMMASHOITAJA / KAUPUNGINSIHTTEERI / KUNNANASIAMIES
HOITAJA / KESKUKSENHOITAJA / KUNTOHOITAJA
LASTENHOITAJA
LASTENTARHANOPETTAJA / PUHETERAPEUTTI / TERVEYSKESKUSHAMMASL.
LEHTORI / PUUTARHURI / LÄÄKÄRI
LIIKUNTASIHTTEERI / PÄIVYSTÄJÄ / TERVEYSTARKASTAJA
LOMASIHTTEERI / PÄIVÄHOIDON OHJAAJA / TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRI
LUOKANOPETTAJA / PÄIVÄHOITAJA / TOIMINTAK...JOHTAJA
LÄHETTI / PÄIVÄKOTIAPULAINEN / TOIMISTOAPULAINEN
MAATALOUSSIHTTEERI / PÄÄKASSANHOITAJA / TOIMISTOPÄÄLLIKKÖ
MARKKINOINTISIHTTEERI / PÄÄKIRJANPITÄJÄ / TOIMISTOSIHTTEERI
MATKAILUASIAMIES / RAKENNUSPÄÄLLIKKÖ / TUNTIOPETTAJA
MUSIIKKIK..REHTORI / RAKENNUSTARKASTAJA / TYÖNJOHTAJA
MUSIIKKIK.OPETTAJA / REHTORI / TYÖNOHJAAJA
MYYMÄLÄAPULAINEN / RUOANJAKAJA / TYÖNSUUNNITTELIJA
NUORISOSIHTTEERI / SAIRAANHOITAJA / TYÖTERVEYSHOITAJA
NUORISO-OHJAAJA / SIIVOUSTYÖNJOHTAJA / VANHAINKODINJOHTAJA
OHJAAJA / SIIVOUSTYÖNOHJAAJA / VARASTONHOITAJA
OIKEUSAVUSTAJA / SOSIAALIJOHTAJA / VIDEOPAJAOHJAAJA
OPERAATTORI / SOSIAALITYÖNTEKIJÄ / VÄLINEHUOLTAJA
OPETUSPÄÄLLIKKÖ / SUUNNITTELIJA / YMP.SUOJELUSIHTTEERI
OSASTONHOITAJA / SUUNNITTELUINSINÖÖRI
PERHEPÄIVÄHOITAJA / TALOUSPÄÄLLIKKÖ
PERUSHOITAJA / TARKASTUSINSINÖÖRI
PIIRTÄJÄ / TEKNIKKO
PSYKOLOGI / TERVEYDENHOITAJA
PUHELINVÄLITTÄJÄ / TERVEYSKESKUSAVUST.

Ensiapukoulutus toteutetaan siten, että mukana käytetään SPR:n työpaikkojen yleiskurssia. Työpaikoissa, joissa 2 – 10 työntekijää tulee olla yksi yleiskurssin käynyt. Yli 10 hengen työpaikassa yksi EA-I kurssin käynyt kutakin alkavaa 25 henkilöä kohti. Kertakurssia käytetään SPR:n työpaikkojen kertakurssia, joka uusitaan viiden vuoden välein.

TAPATURMAVAARA ILMEINEN

Ensiapuvalmius tapaturmavaaran ollessa ilmeinen

Tapaturman vaara on yleensä ilmeinen esim. kuljetus-, purku-, metsä- ja maataloustyöt, sekä rakennus-, huolto- ja varastotyöt ja liikkuvat työryhmät. Ammattialoittain tähän ryhmään kuuluvat Kemijärven kaupungissa seuraavat;

BETONITYÖNTEKIJÄ / KONEENHOITAJA / RAKENNUSSIIVOOJA
ELÄINLÄÄKÄRI / KONEENKÄYTTÄJÄ / SIIVOJA
KAATOPIIKKATYÖNTEKIJÄ / KONEKORJAAJA / SIIVOOJA-TALONMIES
KEITTIÖAPULAINEN / KYLVETTÄJÄ / TALONMIES

KEITTÄJÄ / TALONMIES-
KEITTÄJÄ-SIIVOOJA / LAITOSMIES / VAHTIMESTARI
KEITTÄJÄ-SIIVOOJA- / MAALARI / TYÖKONEENKULJETTAJA
MAATALOUSLOMITTAJA / TYÖPAJANTYÖNTEKIJÄ
METSÄTYÖMIES / ULKOILUA.TYÖNTEKIJÄ
KENTTÄMESTARI / MITTAMIES / URH.ALUEIDEN HOITAJA
KERHO-OHJAAJA / MUURARI
KIINTEISTÖTYÖNTEKIJÄ / PUTKIASENTAJA
KIRVESMIES / PUTKIASENTAJAN APUL
KODINHOITAJA / PUUSEPPÄ

Ensiapukoulutus toteutetaan siten, että työpaikalla on aina yksi EA-I kurssin käynyt kutakin alkavaa 25 työntekijää kohden. Liikkuvien työryhmien jäsenistä ainakin yhdellä on oltava vähintään SPR:n työpaikkojen yleiskurssin tasoinen ensiapukoulutus.

Ajoneuvojen ja koneiden kuljettajilta vaaditaan työpaikkojen yleiskurssi. Rakennus-, huolto-, metsä-, ym. töissä, joissa työskennellään pareittain etäällä, järjestetään jokaiselle työntekijälle vähintään työpaikkojen yleiskurssi. Kertauskurssi järjestetään kolmen vuoden välein.

TAPATURMAVAARA ERITYINEN

Ensiapuvalmius tapaturmavaaran ollessa erityinen

Tapaturman vaara voi työpaikalla olla erityinen esimerkiksi hukkumisvaaran, ärsyttävien, syövyttävien ja myrkyllisten aineiden, palo-, räjähdys- tai sähkötapaturmavaaran vuoksi. Työpaikkaselvityksen yhteydessä selvitetään tähän ryhmään kuuluvat työt. Tämän perusteella sommitellaan koulutuksen, ohjeiden ja erityisvälineiden tarve. Työpaikoilla, joilla on tässä kohdassa tarkoitettu erityinen tapaturmavaara, on ensiapuvälineiden yhteydessä oltava selkeät ohjeet ensiavun antamista varten.

KEMISTI
LABORANTTI
PALOMIES
PALOMIES-SAIRAANKULJ.
PALOPÄÄLLIKKÖ
SÄHKÖASENTAJA
SÄÄTÖLAITEASENTAJA
UINNINOPETTAJA

Ensiapuvälineiden säilytys, sijoitus ja huolto

SÄILYTYS

Ensiapuvälineet on säilytettävä hyvässä järjestyksessä siten, että ne ovat helposti esille saatavissa ja tarvittaessa myös otettavissa mukaan tapaturmapaikalle. Kiinteissä työpaikoissa säilytyspaikkana voi olla esim. ensiapukaappi, seinätelineessä oleva pakkaus tai kannettava laatikko.

Ensiapupakkauksissa ei saa säilyttää muita kuin niihin tarkoitettuja välineitä.

Pakkauksessa tulee olla selvästi havaittava ja kestävä sisältöä koskeva merkintä.

Ensiapuvälineiden sijoituspaikat on tarvittaessa osoitettava opasteilla.

Välineiden välittömään läheisyyteen tulee asettaa nähtäväksi tiedot ensiaputaitoista henkilöistä ja mihin mahdollisesti muut välineet on sijoitettu. Kullekin ensiapuvälineistölle esim. kaapille, laatikolle tai muulle pakkaukselle on joko erikseen tai työpaikkakohtaisesti määrättävä vastuullinen henkilö, jonka tehtävänä on vähintään kerran kuukaudessa, tarvittaessa kerran viikossa, tarkastaa ensiapuvälineistön määrä ja kunto.

Tarvittaessa hänen on korjattava havaitut epäkohdat ja täydennettävä välineistöä.

Ensiapuvälineiden perustarkastus ja vaihtaminen tarpeellisilta osin on välttämätöntä vähintään viiden vuoden välein mikäli työntekijällä on käytettävissään henkilökohtainen ns. taskupakkaus, huolehtii hän siitä itse.

Ensiapuvälineet

EA

Lääkintöhallituksen ohjekirjeen suositus ensiapuvarustukseksi työpaikalla jakautuu tapaturmavaaran luokituksen mukaisesti. Kemijärven kaupungin työpaikkojen ensiaputarvikkeiden ja muiden mahdollisten välineiden tulee vastata luokituksessa annettua ohjetta. Tapaturmavaaran ollessa erityinen on työpaikkaselvityksen yhteydessä määriteltävä lisäensiapuvälineistön tarve.

Ensiapuvälineet työpaikalla, jossa on enintään kymmenen työntekijää ja jossa tapaturman vaara on vähäinen.

(Esim. toimistot, virastot, palvelualueiden työpaikat)

Huom.! Yksin työtä tekevät mm. perhepäivähoitajat

(alla luettelo pienen ensiapukaapin sisällöstä, yksintyöskenteleville henkilökohtainen pakkaus)

sidetaitos 10 kpl

joustoside 2 kpl

pikaside iso (4 kpl) pieni (12 kpl)

kolmioliina 2 kpl

haavapyyhe 8 kpl

kiinnelaastari 2 kpl

ensiapuside SPR pieni 2 kpl

turvaleikkuri 2 kpl

Ensiapuvälineet työpaikalla, jossa on vähintään kymmenen työntekijää, ja jossa tapaturman vaara on vähäinen. Vähimmäistarvikkeet kutakin alkavaa 25 henkilöä kohti.

(esim. toimistot, virastot, palvelualueiden työpaikat)

(alla luettelo pienen ensiapukaapin sisällöstä, yksintyöskenteleville henkilökohtainen pakkaus)

sidetaitos 20 kpl

joustoside 2 kpl

pikaside iso (4 kpl) pieni (12 kpl)

kolmioliina 2 kpl

haavapyyhe 8 kpl

kiinnelaastari 2 kpl

ensiapuside SPR pieni 2 kpl

turvaleikkuri

Ensiapuvälineet työpaikalla, jossa tapaturman vaara on ilmeinen. Vähimmäistarvikkeet kutakin alkavaa 25 henkilöä kohti.

(alla luettelo ison ensiapukaapin sisällöstä, yksintyöskenteleville henkilökohtainen pakkaus)

sidetaitos 20 kpl

joustoside 2 kpl

pikaside iso (4 kpl) pieni (12 kpl)

kolmioliina 2 kpl

haavapyyhe 8 kpl

kiinnelaastari 2 kpl

ensiapuside SPR pieni 6 kpl

ensiapuside SPR iso 3 kpl

turvaleikkuri

Kaupungin ajoneuvokalusto henkilö-, paketti –ja kuorma-autot sekä työkoneet tulee varustaa ajoneuvoaan soveliaalla ensiapupakkauksella. Lisäksi työnjohtajien autoihin

suositellaan vastaavaa varustusta. Työntekijät, jotka joutuvat työskentelemään yksin tai pareittain etäällä esim. ajoneuvosta, joka on varustettu ensiapuvälineillä, tulee olla henkilökohtainen ns. reppu tai taskupakkaus. (esim. maatalouslommittajat, metsurit ym.) Työpaikat, joissa tapaturman vaara on erityinen, laaditaan erikseen luettelo työpaikkaselvityksen perusteella (laatii työterveyshuolto/työsuojelutmk.) työpaikan erityisolosuhteisiin soveltuvasta välineistöstä.

Vastuu ensiaputoiminnasta Kemijärven kaupungin työpaikoilla

Ensiapuvalmiudesta työpaikoilla vastaa kukin hallintokunta oman henkilöstönsä osalta. Ensiapuvälineiden ja koulutuksen suunnittelussa avustaa työterveyshuolto ja työsuojelutoimikunta. Ensiaputoimintaa valvoo työsuojelutoimikunta.